مجله دانشگاه علوم پزشکی جیرفت

دوره ۱۲، شماره ٤، زمستان ١٤٠٤

رابطه بین انگیزش تحصیلی و مراحل شناختی بلوم در دانشجویان رشته‌های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس دانشگاه علوم پزشکی کرمان: یک مطالعه مقطعی

دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۲۱ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۳

مریم صابر[۱]، احسان موحد[۲،۳]، سمیه علیزاده[۱*]

۱. استادیار آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران ۲. دانشیار آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی جیرفت، جیرفت، ایران ۳. دانشیار آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: انگیزش تحصیلی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان است و می‌تواند بر دستیابی به اهداف آموزشی در سطوح مختلف حیطه شناختی بلوم تأثیر بگذارد. با وجود اهمیت این موضوع، شواهد محدودی درباره ارتباط انگیزش تحصیلی با مراحل شناختی بلوم در دانشجویان علوم پزشکی وجود دارد. این مطالعه با هدف تعیین وضعیت انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با مراحل شناختی بلوم در دانشجویان رشته‌های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد.

روش‌کار: این پژوهش مقطعی (توصیفی–تحلیلی) در سال ۱۴۰۴ بر روی ۶۲ دانشجوی رشته‌های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس انجام شد. نمونه‌گیری به روش چندمرحله‌ای انجام گرفت. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی مک‌اینرنی و پرسشنامه محقق‌ساخته مبتنی بر حیطه شناختی بلوم گردآوری و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ و آزمون‌های آماری مناسب تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین انگیزش تحصیلی دانشجویان در سطح مطلوب بود. بین انگیزش تحصیلی و تمامی سطوح حیطه شناختی بلوم همبستگی مثبت و معنی‌داری مشاهده شد ($p<۰/۰۰۱$). همچنین بین انگیزش تحصیلی و متغیرهای سن، جنس و ترم تحصیلی ارتباط معنی‌داری یافت نشد ($p>۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: انگیزش تحصیلی با سطوح مختلف حیطه شناختی بلوم ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد. استفاده از راهبردهای آموزشی مبتنی بر حیطه شناختی بلوم می‌تواند در ارتقای یادگیری و انگیزش تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد. انجام مطالعات طولی و مداخله‌ای در سایر رشته‌های علوم پزشکی برای تأیید این یافته‌ها پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: انگیزش تحصیلی، حیطه شناختی بلوم، دانشجویان، علوم پزشکی

* **نویسنده مسئول:** استادیار آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

ایمیل: s_alizade@kmu.ac.ir **تلفن:** ۰۳۴۳۱۳۲۵۰۰۰ **نمابر:** –

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

مقدمه

انگیزش تحصیلی (Academic Motivation) یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر یادگیری، پیشرفت تحصیلی و موفقیت دانشجویان در آموزش عالی است. این سازه به مجموعه‌ای از فرایندهای درونی و بیرونی اطلاق می‌شود که موجب آغاز، هدایت، تداوم و جهت‌دهی رفتارهای یادگیری در راستای دستیابی به اهداف آموزشی می‌شود (۱). انگیزش تحصیلی نه تنها میزان علاقه و مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های آموزشی را تعیین می‌کند، بلکه بر انتخاب راهبردهای یادگیری، پشتکار در انجام تکالیف، خودتنظیمی، عملکرد تحصیلی و دستیابی به شایستگی‌های حرفه‌ای نیز تأثیر مستقیم دارد (۲). مطالعات متعدد نشان داده‌اند که دانشجویان دارای انگیزش تحصیلی بالا، مشارکت فعال‌تری در فرآیند یادگیری داشته، از راهبردهای یادگیری عمیق استفاده می‌کنند و عملکرد آموزشی مطلوب‌تری نسبت به سایر دانشجویان کسب می‌کنند (۳). در آموزش علوم پزشکی، انگیزش تحصیلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا دانشجویان علاوه بر فراگیری دانش نظری، باید توانایی حل مسئله، تفکر انتقادی، استدلال بالینی، تصمیم‌گیری و به‌کارگیری آموخته‌ها در محیط‌های واقعی را نیز کسب کنند (۴). کاهش انگیزش تحصیلی می‌تواند موجب کاهش مشارکت در فعالیت‌های آموزشی، افت عملکرد تحصیلی، فرسودگی تحصیلی و کاهش کیفیت یادگیری شود (۵). پژوهش‌های انجام شده در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران نشان داده‌اند که انگیزش تحصیلی دانشجویان تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله کیفیت محیط آموزشی، روش‌های تدریس، تعامل استاد و دانشجو، حمایت آموزشی، خودکارآمدی، آموزش بالینی و ویژگی‌های فردی قرار دارد (۶). مطالعات داخلی و خارجی همچنین نشان داده‌اند که دانشجویانی که از انگیزش تحصیلی بیشتری برخوردار هستند، معمولاً عملکرد آموزشی بهتر، اعتماد به نفس بیشتر، یادگیری عمیق‌تر و موفقیت تحصیلی بالاتری دارند (۷). در مقابل، کاهش انگیزش تحصیلی با کاهش درگیری آموزشی، افت عملکرد، اضطراب تحصیلی و فرسودگی آموزشی ارتباط دارد و می‌تواند کیفیت آموزش را تحت تأثیر قرار دهد (۸). از این‌رو، شناسایی عوامل مرتبط با انگیزش تحصیلی یکی از اولویت‌های مهم پژوهش‌های آموزش علوم پزشکی محسوب می‌شود (۹).

یکی از چارچوب‌های شناخته شده برای ارزیابی کیفیت یادگیری، طبقه‌بندی حیطه شناختی بلوم (Bloom's Cognitive Taxonomy) است. این طبقه‌بندی اهداف یادگیری را در شش سطح شامل دانش، درک، کاربرد، تحلیل، ارزشیابی و آفرینش طبقه‌بندی می‌کند و به عنوان مبنای طراحی برنامه‌های درسی، روش‌های تدریس و ارزشیابی آموزشی در بسیاری از دانشگاه‌های علوم پزشکی جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد (۱۰). دستیابی به سطوح بالاتر این طبقه‌بندی مستلزم یادگیری فعال، سازمان‌دهی مناسب اطلاعات، مشارکت مؤثر دانشجویان و استفاده از روش‌های نوین آموزشی است (۱۱). در سال‌های اخیر، استفاده از روش‌های یادگیری فعال، به‌ویژه نقشه مفهومی (Concept Mapping)، در آموزش علوم پزشکی گسترش یافته است. نقشه مفهومی با سازمان‌دهی مفاهیم و نمایش روابط منطقی میان آن‌ها، زمینه یادگیری معنادار را فراهم کرده و موجب تقویت تفکر انتقادی، حل مسئله، استدلال بالینی و عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌شود (۱۲). مطالعات نشان داده‌اند که این روش آموزشی علاوه بر افزایش یادگیری معنادار، موجب ارتقای سطوح بالاتر حیطه شناختی بلوم و افزایش رضایت دانشجویان از فرآیند یادگیری نیز می‌شود (۱۳). همچنین آموزش مبتنی بر نقشه مفهومی می‌تواند انگیزش تحصیلی، اعتماد به نفس و مشارکت فعال دانشجویان را در فرآیند آموزش افزایش دهد (۱۴).

با وجود انجام پژوهش‌های متعدد درباره انگیزش تحصیلی و نیز اثربخشی نقشه مفهومی، بیشتر مطالعات این متغیرها را به صورت جداگانه بررسی کرده‌اند (۱۵، ۱۶). همچنین پژوهش‌های انجام شده در ایران عمدتاً بر تأثیر نقشه مفهومی بر یادگیری، تفکر انتقادی یا پیشرفت تحصیلی تمرکز داشته‌اند و ارتباط انگیزش تحصیلی با سطوح مختلف حیطه شناختی بلوم در دانشجویان علوم پزشکی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است (۱۷، ۱۸). علاوه بر این، بر اساس بررسی مطالعات منتشر شده، تاکنون پژوهشی در دانشجویان رشته‌های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس که این ارتباط را به طور مستقیم ارزیابی کرده باشد، گزارش نشده است. این موضوع بیانگر وجود یک خلأ پژوهشی در این زمینه است. با توجه به اهمیت انگیزش تحصیلی در ارتقای کیفیت آموزش، نقش حیطه شناختی بلوم در توسعه یادگیری عمیق و کمبود مطالعات انجام‌شده در این زمینه، پژوهش حاضر با هدف تعیین وضعیت انگیزش تحصیلی و بررسی ارتباط آن با مراحل حیطه شناختی بلوم در دانشجویان

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

رشته‌های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد.

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی بود. معیار ورود شامل: دانشجویان کارشناسی بهداشت عمومی/ مدارس، محصل در دانشکده بهداشت علوم پزشکی کرمان و رضایت آگاهانه برای شرکت در مطالعه، و معیار خروج را ناقص بودن پرسشنامه‌ها، عدم پاسخگویی به بیش از ۱۰٪ سؤالات و مهمانی یا انتقالی به دانشگاه دیگر می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان کارشناسی بهداشت عمومی و مدارس می باشد. نمونه‌گیری از نوع چند مرحله ای است که ابتدا پس از مراجعه به دانشکده بهداشت، گروه بهداشت عمومی که شامل رشته بهداشت عمومی و بهداشت مدارس است انتخاب شد. سپس در مرحله بعد جهت پوشش اهداف تحقیق ۲ وروری از رشته بهداشت مدارس و ۲ ورودی از رشته بهداشت عمومی بطور تصادفی در مطالعه وارد شدند. در نهایت در رشته بهداشت مدارس ۲ درس (مدیریت مراقبت های سلامت در مدارس به تعداد ۲۱ نفر و اصول مدیریت خدمات بهداشتی به تعداد ۱۸ نفر) و در رشته بهداشت عمومی ۲ درس (اصول برنامه ریزی بهداشتی به تعداد ۱۸ نفر و مدیریت نظام سلامت ۲۰ نفر) بطور تصادفی انتخاب شدند. حجم نمونه مورد نظر با توجه به فرمول برآورد میانگین یک صفت کمی در جامعه و با توجه به نتایج مطالعه اسلامی و همکاران (۱۶) و با در نظر گرفتن احتمال خطای نوع اول α برابر با ۰/۰۵، توان آزمون ۰/۸۰، میانگین (انحراف معیار) نمره مهارت تفکر انتقادی برابر با ۱۱/۶۴ (۲/۲۹) برابر با ۶۲ نفر محاسبه گردید.

$$n = \frac{Z^2_{1-\frac{\alpha}{2}}\,\delta^2}{d^2}$$

سپس پس از اخذ کد اخلاق از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی کرمان، پژوهشگر با مراجعه به کلاس‌های منتخب، قبل از نمونه گیری توضیحاتی در خصوص هدف از مطالعه و کسب رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش و حفظ اسرار و محرمانه ماندن به هر فرد داده شد.. همچنین توضیحات شفاهی در مورد مطالعه به شرکت‌کنندگان ارائه شد و به آنها گفته شد که می‌توانند در هر زمان از مطالعه خارج شوند. سپس پرسشنامه محقق ساخته جهت تکمیل در اختیار دانشجویان قرار گرفت.

ابزار جمع آوری اطلاعات

پرسشنامه حاضر از ۲ قسمت تشکیل شده است. بخش اول پرسشنامه محقق ساخته می باشد که از اجزاء شناختی بلوم تشکیل شده است که شامل: ۱) دانش که از ۴ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۴ و بیشترین نمره ۲۰ می‌باشد. ۲) درک که از ۵ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می‌باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۵ و بیشترین نمره ۲۵ می‌باشد. ۳) کاربرد که از ۵ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می‌باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۵ و بیشترین نمره ۲۵ می‌باشد. ۴) تحلیل که از ۵ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می‌باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۵ و بیشترین نمره ۲۵ می‌باشد. ۵) ترکیب که از ۴ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می‌باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۴ و بیشترین نمره ۲۰ می‌باشد. ۶) ارزشیابی که از ۴ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی می‌باشد. و بصورت کاملا مخالفم نمره ۱ و کاملا موافقم نمره ۵ در نظر گرفته شده است. کمترین نمره ۴ و بیشترین نمره ۲۰ می باشد. روایی محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظر پانل متخصصان بررسی شد. نتایج نشان داد که پرسشنامه از روایی محتوایی مطلوبی برخوردار است؛ به‌طوری‌که نسبت روایی محتوا CVR برابر ۰/۸۰ شاخص روایی محتوای مقیاس CVI برابر ۰/۸۱ به دست آمد. پایایی ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ارزیابی شد. مقدار آلفای کرونباخ برای حیطه‌های دانش (۰/۷۰)، درک (۰/۷۴)، کاربرد (۰/۷۵)، تحلیل (۰/۸۳)، ترکیب (۰/۷۵)، ارزشیابی (۰/۷۱) و انگیزش تحصیلی (۰/۸۵) محاسبه شد که نشان‌دهنده همسانی درونی مطلوب و پایایی قابل قبول پرسشنامه در تمامی ابعاد بود.

بخش دوم شامل پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی می‌باشد. در این پرسشنامه داده‌ها با استفاده از پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی مک اینرنی (۱) جمع‌آوری شد. پرسشنامه انگیزش پرسشنامه انگیزش تحصیلی از ۱۱ سوال تشکیل شده است که بصورت لیکرت ۵ تایی کاملا مخالفم تا

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

کاملا موافقم در نظر گرفته شد. حداقل نمره ۱۱ و حداکثر ۵۵ در نظر گرفته شد. پایایی مقیاس‌های مختلف پرسشنامه انگیزش تحصیلی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ بدست آمد. ضریب آلفا برای مقیاس‌های مختلف عموما بالای ۰/۷۰ به دست آمد. پرسشنامه انگیزش تحصیلی از (هدفمداری، رقابت جویی، گرایش به پیشرفت، وابستگی اجتماعی، همیاری اجتماعی، شهرت طلبی، پاداش های مادی، عزت نفس) تشکیل شده است. پایایی پرسشنامه توسط بحرانی از طریق باز آزمایی و محاسبه آلفای کرونباخ اندازه گیری شده است. در روش باز آزمایی ضریب پایایی ۹۵٪ بود. ضرایب پایایی مقیاس‌ها بطور میانگین ۰/۷۷ بود. ضریب پایایی کل از طریق آلفای کرونباخ ۸۴٪ محاسبه شد (۱، ۳).

تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌ها پس از جمع‌آوری، با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ تجزیه و تحلیل شدند. برای توصیف داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. برای بررسی ارتباط بین انگیزش تحصیلی و مراحل حیطه شناختی بلوم از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. سطح معنی‌داری آزمون‌ها $p<۰/۰۵$ در نظر گرفته شد.

نتایج

دامنه سنی دانشجویان ۱۹ تا ۲۲ سال بود. ۸۰/۶٪ از شرکت‌کنندگان رشته بهداشت عمومی بودند و ۷۹٪ زن بودند (جدول ۱).

جدول ۲ وضعیت نمرات دانشجویان را در شش سطح شناختی بلوم (از دانش تا ارزشیابی) همراه با نمره کلی انگیزش تحصیلی ارائه می‌دهد. بیشترین میانگین مربوط به سطح درک و فهم (۱۶/۷۹±۳/۳۶) است که نشان‌دهنده عملکرد بهتر دانشجویان در این سطح شناختی نسبت به سایر سطوح می‌باشد.

جدول ۱. متغیرهای دموگرافیک نمونه‌های مورد مطالعه

ردیف	متغیر		فراوانی (درصد)
۱	رشته تحصیلی	عمومی	۱۲ (۱۹/۴)
۲		مدارس	۵۰ (۸۰/۶)
۳	سن	۱۹ سال	۵ (۸)
۴		۲۰ سال	۱۴ (۲۲/۶)
۵		۲۱ سال	۲۳ (۳۷/۱)
۶		۲۲ سال	۲۰ (۳۲/۳)
۷	جنس	مرد	۱۳ (۲۱)
۸		زن	۴۹ (۷۹)
۹	ترم تحصیلی	سوم	۲۳ (۳۷/۱)
۱۰		پنجم	۲۶ (۴۱/۹)
۱۱		ششم	۱۳ (۲۱)

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار مراحل شناختی بلوم

ردیف	متغیر	انحراف معیار± میانگین	حداقل	حداکثر
۱	**دانش**	۱۲/۷۹±۲/۷۴	۶	۲۰
۲	**درک و فهم**	۱۶/۷۹±۳/۳۶	۹	۲۵
۳	**کاربرد**	۱۶/۱۲±۳/۴۱	۸	۲۵
۴	**تجزیه و تحلیل**	۱۶/۵۸±۳/۴۸	۸	۲۵
۵	**ترکیب**	۱۲/۰۳±۲/۹۴	۵	۲۰
۶	**ارزشیابی**	۱۳/۱۲±۲/۷۲	۵	۲۰
۷	**انگیزش تحصیلی**	۳۸/۳۸±۶/۵۹	۲۲	۵۵

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که بین تمامی سطوح شناختی بلوم (دانش، درک و فهم، کاربرد، تحلیل، ترکیب و ارزشیابی) با یکدیگر همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد (p<۰/۰۰۱)، که قوی‌ترین رابطه مربوط به کاربرد با تحلیل (r=۰/۸۴) و تحلیل با کاربرد (r=۰/۸۴) می‌باشد. همچنین، بین انگیزش تحصیلی با همه سطوح شناختی بلوم نیز همبستگی مثبت و معنی‌داری مشاهده می‌شود (p<۰/۰۰۱)، که بیشترین همبستگی مربوط به انگیزش با کاربرد (r=۰/۷۲) و ارزشیابی (r=۰/۷۱) است. در مقابل، بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (رشته تحصیلی، سن، جنس و ترم تحصیلی) با سطوح شناختی و انگیزش تحصیلی، به جز ارتباط معنی‌دار ترم تحصیلی با رشته (p<۰/۰۰۱، r=۰/۵۱) و سن (p<۰/۰۰۱، r=۰/۵۸) و همچنین جنس با ترم (p<۰/۰۵، r=۰/۳۶)، همبستگی معنی‌داری مشاهده نشد (p>۰/۰۵). این یافته‌ها حاکی از آن است که متغیرهای جمعیت‌شناختی تأثیر چندانی بر سطوح شناختی و انگیزش ندارند، در حالی که سطوح شناختی به شدت با یکدیگر و با انگیزش تحصیلی در ارتباط هستند.

جدول ۳. ارتباط بین مراحل شناختی بلوم و انگیزش تحصیلی

ردیف	رشته تحصیلی	سن	جنس	ترم تحصیلی	دانش	درک	کاربرد	تحلیل	ترکیب	ارزشیابی	انگیزش تحصیلی
رشته تحصیلی	۱	r=۰/۱۸ p=۰/۱۴	r=۰/۱۵ p=۰/۲۳	r=۰/۵۱ p<۰/۰۰۱	r=۰/۸۳ p=۰/۵۲	r=۰/۰۷ p=۰/۵۴	r=۰/۰۴ P=۰/۷۴	r=۰/۰۱ P=۰/۹۳	r=۰/۰۱ P=۰/۸۸	r=۰/۰۳ P=۰/۷۶	r=۰/۱۱ P=۰/۳۷
سن		۱	r=۰/۱۲ p=۰/۳۵	r=۰/۵۸ p<۰/۰۰۱	r=۰/۰۰ p=۰/۹۵	r=۰/۰۷ P=۰/۵۴	r=۰/۰۹ P=۰/۴۶	r=۰/۰۴ P=۰/۷۴	r=۰/۰۰ P=۰/۹۹	r=۰/۰۴ P=۰/۷۱	r=۰/۲۱ P=۰/۰۸
جنس			۱	r=۰/۳۶ p=۰/۰۰۴	r=۰/۰۸ p=۰/۵۲	r=۰/۰۱ P=۰/۹۰	r=۰/۰۰ P=۰/۹۵	r=۰/۰۲ P=۰/۸۲	r=۰/۱۳ P=۰/۳۱	r=۰/۰۸ P=۰/۵۲	r=۰/۰۱ P=۰/۸۹
ترم تحصیلی				۱	r=۰/۰۱ p=۰/۸۹	r=۰/۱۴ P=۰/۲۷	r=۰/۱۵ P=۰/۲۴	r=۰/۰۲ P=۰/۸۶	r=۰/۰۲ P=۰/۷۱	r=۰/۰۱ P=۰/۹۰	r=۰/۱۳ P=۰/۲۸
دانش					۱	r=۰/۶۵ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۸ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۳ p<۰/۰۰۱	r=۰/۷۰ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۳ p<۰/۰۰۱	r=۰/۵۴ p<۰/۰۰۱
درک و فهم						۱	r=۰/۸۲ p<۰/۰۰۱	r=۰/۸۰ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۳ p<۰/۰۰۱	r=۰/۷۷ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۸ p<۰/۰۰۱
کاربرد							۱	r=۰/۸۴ p<۰/۰۰۱	r=۰/۷۸ p<۰/۰۰۱	r=۰/۸۰ p<۰/۰۰۱	r=۰/۷۲ p<۰/۰۰۱
تحلیل								۱	r=۰/۷۶ p<۰/۰۰۱	r=۰/۷۸ p<۰/۰۰۱	r=۰/۶۹ p<۰/۰۰۱
ترکیب									۱	r=۰/۷۴ p<۰/۰۰۱	r=۰/۵۵ p<۰/۰۰۱
ارزشیابی										۱	r=۰/۷۱ p<۰/۰۰۱
انگیزش تحصیلی											۱

بحث

هدف از مطالعه حاضر تعیین وضعیت انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با مراحل شناختی بلوم در دانشجویان بهداشت دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۴۰۴ بود. مطابق با نتایج مطالعه ما، وضعیت انگیزش تحصیلی در دانشجویان رشته بهداشت عمومی و مدارس ۶۹/۷۸٪ و بالاتر از حد متوسط بود. همسو با مطالعه حاضر، در مطالعه رضایی و همکاران نیز دانشجویان از انگیزش تحصیلی بالایی برخوردار بودند (۴). علیرغم تفاوت در پرسشنامه ها در دو مطالعه و استفاده از پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی Vallerand در مطالعه رضایی و همکاران اما متوسط نمره انگیزش تحصیلی در دو مطالعه بالا بود (۸). اما نتایج مطالعه رمضانی و همکاران (۱۹)

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

ناهمسو با نتایج ما بود. استفاده از پرسشنامه متفاوت (AMS) Academic motivation scale و انجام مطالعه بر روی تمامی دانشجویان در مطالعه رمضانی از علل تفاوت در نتایج دو مطالعه می باشد.

هم‌سو با یافته‌های پژوهشی که نشان داده‌اند طراحی نتایج یادگیری در سطوح بالاتر شناختی با افزایش انگیزه و درگیری دانشجویان همراه است (۲۰)، مطالعه ما نیز وجود رابطه معنی‌دار بین سطوح شناختی بلوم و انگیزش تحصیلی را تأیید کرد. همچنین، پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که سؤالات و محتوای آموزشی در سطوح تحلیل و ارزشیابی می‌توانند به افزایش انگیزه فراگیران منجر شوند (۲۰)، که با یافته ما مبنی بر نمرات بالاتر دانشجویان در سطوح درک و فهم و تحلیل همخوانی دارد. این یافته‌ها حاکی از آن است که درگیری دانشجویان با تکالیف شناختی سطح بالا به‌ویژه در سطوح کاربرد و ارزشیابی، به طور مستقیم با افزایش انگیزش تحصیلی آن ها همراه است. تحقیقات پیشین نیز این ارتباط را مورد تأکید قرار داده‌اند. سانچز و همکاران در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان پزشکی نشان دادند دانشجویانی که با روش‌های آموزشی فعال در معرض اهداف یادگیری سطح بالا (تحلیل و ترکیب) قرار گرفتند، به‌طور معنی‌داری عملکرد بهتری نسبت به گروه سنتی داشتند (۲۱). همچنین راگوت در مطالعه‌ای بر روی ۲۱۹۰ دانشجوی کارشناسی نشان داد که تأکید بر مهارت‌های تفکر سطح بالا در کلاس درس، رابطه مثبت و معنی‌داری با انگیزش دانشجویان دارد و شیب‌های مربوط به راهبردهای یادگیری فعال و مهارت‌های تفکر سطح بالا همگی مثبت و معنی‌دار بودند (۲۲). بنابراین درگیری با سطوح بالای شناختی نه‌تنها به یادگیری عمیق‌تر کمک می‌کند، بلکه به‌عنوان عاملی تقویت‌کننده برای انگیزه دانشجویان عمل می‌نماید.

نکته قابل تأمل دیگر در این پژوهش، میانگین بالاتر نمرات دانشجویان در سطح درک و فهم نسبت به سایر سطوح شناختی است که بیانگر عملکرد بهتر دانشجویان در سطوح پایین‌تر شناختی است. این یافته اهمیت طراحی آموزشی هدفمند برای هدایت دانشجویان به سطوح بالاتر شناختی را آشکار می‌سازد. در این راستا، وو و همکاران با ادغام طبقه‌بندی بلوم در حوزه‌های شناختی، عاطفی و روانی–حرکتی نشان دادند که عوامل انگیزشی نقش مهمی در افزایش درگیری شناختی، نگرش مثبت به یادگیری و تداوم یادگیری دانشجویان ایفا می‌کنند (۲۳). همچنین، Cortázar و همکاران نشان دادند که استفاده از یادگیری مبتنی بر پروژه و فعالیت‌های یادگیری اصیل، با درگیر کردن دانشجویان در تحلیل، استدلال، ارزیابی شواهد و حل مسائل واقعی، موجب ارتقای تفکر انتقادی، درگیری شناختی و یادگیری عمیق‌تر می‌شود (۲۴). بر این اساس، طراحی فعالیت‌های آموزشی مبتنی بر حل مسئله و پروژه می‌تواند دانشجویان را به سطوح بالاتر طبقه‌بندی شناختی بلوم هدایت کند و از طریق افزایش مشارکت فعال آنان در فرایند یادگیری، زمینه تقویت انگیزش تحصیلی را نیز فراهم سازد. بنابراین، به نظر می‌رسد اعضای هیئت علمی با به‌کارگیری روش‌های تدریس نوین و طراحی تکالیفی که دانشجویان را به سطوح کاربرد، تحلیل، ارزشیابی و آفرینش هدایت می‌کنند، می‌توانند زمینه ارتقای انگیزش تحصیلی و یادگیری عمیق را فراهم سازند.

در مرحله تحلیل نیز مانند درک و فهم نتایج بسیار خوب و بیشتر از حد متوسط بود و ارتباط معنادار و قوی بین تحلیل اطلاعات آموخته شده و انگیزش تحصیلی مشاهده گردید. همسو با نتایج مطالعه ما در مطالعه Dogan توانایی تحلیل و ارزشیابی دانشجویان در درس مربوطه باعث ایجاد انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در آنها شده بود (۷). با توجه به اینکه در مراحل بالای شناختی بلوم مانند تحلیل، ترکیب و ارزشیابی دانشجو باید بتواند اطلاعات آموخته شده را تحلیل و ایده‌ای جدید و خلاق بوجود بیاورد و با توجه به نتایج به نظر می‌رسد رسیدن به مرحله تحلیل و خلاقیت باعث افزایش انگیزه در دانشجویان می‌شود. همچنین سرحدی و همکاران نشان دادند که فاکتورهای انگیزشی به طور معناداری بر پیشرفت تحصیلی مؤثر هستند و انگیزش بالاتر با میانگین نمرات بالاتر در بین دانشجویان پزشکی همراه بود (۲۵). پریناز رحمانی و همکاران نیز در مطالعه خود در رسیدن به مرحله ترکیب و ایجاد خلاقیت و ارتباط آن با پیشرفت و انگیزه تحصیلی اشاره نموده بودند (۲۶). در مطالعه پریناز رحمانی و همکاران ویژگی‌های محل تحصیل، دانشگاه و دانشکده‌ای که دانشجویان در آن مشغول به تحصیل بودند بر عملکرد تحصیلی تاثیر گذار بود؛ بطوریکه دانشگاهی که دارای کیفیت بالا و تیپ بالاتری داشت، خلاقیت و انگیزه در دانشجویان بیشتر بود و در نهایت به رشد ذهنی و فکری آنها منجر شده بود (۲۶). بنابراین به نظر می‌رسد در دانشگاه‌های تیپ ۱، وجود اهداف و برنامه‌ریزی‌های مدون می‌تواند افراد را به مراحل بالای بلوم که همان رشد فکری

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

است نزدیک نماید و در نهایت باعث افزایش انگیزش تحصیلی در دانشجو شود.

نتاج مطالعه ما نشان داد بین انگیزش تحصیلی دانشجویان و ترم و رشته تحصیلی تفاوتی وجود نداشت اما در مطالعه شریفی فرد و همکاران، دانشجویان پرستاری در ترم هشت انگیزه کمتری نسبت به ترم یک و دو داشتند و هر چه سال تحصیلی بالاتر می‌رفت انگیزه دانشجویان نیز کمتر می‌شد (۵). به نظر می‌رسد تفاوت در نوع دانشکده، منطقه و پرسشنامه از علل ناهمسویی در نتایج مطالعات باشد. اما برای رسیدن به نتیجه قطعی نیاز به انجام مطالعه جامع در مکان‌ها و گروه‌های متفاوت دارد. انگیزش تحصیلی ممکن است تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار بگیرد. نتایج مطالعه Yilmaz و همکاران نشان داد که عوامل دیگری مانند رشته و تخصص استاد، مهارت‌های مدیریت کلاس درس و روش‌های تدریس آنها مهمترین عوامل تأثیرگذار بر انگیزش تحصیلی دانشجویان می‌باشند و رشته تحصیلی دانشجویان کمترین تأثیر را بر انگیزش تحصیلی داشت (۹). در مطالعه‌ی دیگری کیفیت عوامل آموزشی یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان بود و استفاده از شیوه‌های تدریس فعال، علاقمندی اساتید به تدریس و استفاده از امکانات آموزشی و آزمایشگاهی می‌تواند در افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان موثر باشد (۲۷).

در مطالعه حاضر بین انگیزش تحصیلی و سن و جنس ارتباطی وجود نداشت. اما در مطالعه Sawair و همکاران رابطه معنی‌داری بین جنسیت و عملکرد تحصیلی دانشجویان وجود داشت (۲۸). بطوری‌که دانشجویان دختر عملکرد تحصیلی بهتری داشتند. انجام مطالعه در دو جامعه متفاوت یکی از علل اصلی تفاوت می‌باشد. ما در مطالعه رمضانی سن و جنس تاثیری بر انگیزش تحصیلی نداشتند (۶). صادقی موحد و همکاران (۲۹)، قاسمی روشناوند و همکاران (۳۰)، قدوسی و همکاران (۳۱)، در مطالعات خود نشان دادند که متغیرهایی چون جنسیت، سن با عملکرد و پیشرفت تحصیلی ارتباط دارند. همچنین نتایج مطالعات گذشته عواملی حمایتی مانند پشتیبانی و حمایت از سوی دانشگاه را بعنوان عوامل انگیزشی در نظر گرفتند (۳۲، ۳۳). اما در مطالعه قنبری افرا و همکاران ارتباطی بین انگیزه تحصیلی، جنس و رشته تحصیلی دیده نشد و این امر می تواند به دلیل تفاوت در تعداد متغیرها (تعداد کم افراد مذکر به مونث)، حجم کم نمونه ها و انجام مطالعه در یک دانشگاه و یک منطقه باشد (۳۴). تفاوت در نتایج مطالعات ممکن است ناشی از استفاده از پرسشنامه های متفاوت برای ارزیابی متغیرهای مورد نظر باشد. بنابراین با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر و مطالعات پیشین، می‌توان نتیجه گرفت که تقویت سطوح شناختی بالاتر در دانشجویان از طریق طراحی آموزشی مناسب و روش‌های تدریس فعال، راهبردی مؤثرتر برای افزایش انگیزش تحصیلی نسبت به توجه صرف به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آن‌ها محسوب می‌شود.

محدودیت‌های مطالعه شامل انجام مطالعه بر روی دانشجویان یک دانشگاه و بر روی دو رشته و حجم نمونه کم اشاره کرد که این موارد می‌تواند تعمیم نتایج را کاهش دهد. همچنین از آنجا که این مطالعه مقطعی بود و بصورت خود گزارشی مورد استفاده قرار گرفت می‌تواند محدودیت برای مطالعه در نظر گرفت. اما نقاط قوتی مانند استاندارد بودن و بومی شدن پرسشنامه، نمونه گیری چند مرحله‌ای باعث افزایش اعتبار به پژوهش شده بود. در نهایت نقاط ضعفی مانند عدم سنجش عینی سطوح شناختی بلوم (صرفاً خوداظهاری)، نادیده گرفتن متغیرهای زمینه‌ای مؤثر (کیفیت تدریس، حمایت اجتماعی، سبک یادگیری) و فقدان تحلیل‌های چندمتغیره برای تعیین سهم مستقل هر سطح در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی مهم می‌باشد.

نتیجه گیری

انگیزش تحصیلی دانشجویان بهداشت عمومی و بهداشت مدارس در سطح مطلوبی قرار دارد و با تمامی سطوح حیطه شناختی بلوم ارتباط مثبت و معناداری نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که درگیری با سطوح بالای شناختی به ویژه کاربرد، تحلیل و ارزشیابی، تأثیری مستقیم و چشم‌گیر بر افزایش انگیزه دانشجویان دارد. از آنجاکه متغیرهای جمعیت شناختی مانند سن، جنس، رشته و ترم تحصیلی تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر انگیزش ندارند، توجه به کیفیت طراحی آموزشی و نوع فعالیت‌های شناختی در اولویت قرار می‌گیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود برنامه‌های درسی، روش‌های تدریس و ارزشیابی‌ها به‌گونه‌ای طراحی شوند که دانشجویان را به سطوح تحلیل، ترکیب و ارزشیابی هدایت کنند تا ضمن ارتقای یادگیری عمیق، انگیزش تحصیلی آنان نیز بهبود یابد. انجام مطالعات مداخله‌ای و طولی در سایر رشته‌های علوم پزشکی با استفاده از ارزیابی عینی سطوح بلوم، برای تدوین راهبردهای عملی‌تر و قابل تعمیم‌تر به اساتید و طراحان آموزشی توصیه می‌شود.

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از کلیه دانشجویان محترم که در این پژوهش شرکت کردند و با همکاری خود امکان این پژوهش را فراهم آوردند، تشکر و قدردانی می شود.

تعارض منافع

هیچگونه تعارض منافعی بین نویسندگان وجود ندارد.

حمایت مالی

از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان به جهت حمایت مالی تشکر و قدردانی بعمل می آید.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله بر گرفته از طرح تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان با کد اخلاق IR.KMU.REC.1404.649 می‌باشد. پیش از ورود به مطالعه، اهداف پژوهش برای شرکت‌کنندگان تشریح شد و محرمانه بودن اطلاعات، ناشناس ماندن پاسخ‌ها و اختیاری بودن شرکت در پژوهش به آنان اطمینان داده شد. تمامی شرکت‌کنندگان پس از آگاهی از اهداف مطالعه، رضایت آگاهانه خود را برای شرکت در پژوهش اعلام کردند.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان مقاله در همه بخش های طراحی، اجرا، نگارش و آنالیز آماری این تحقیق مشارکت داشتند.

References

1. Ali, Jinnat, and Dennis M. McInerney. "An analysis of the predictive validity of the inventory of school motivation (ISM)." AARE 2005 International Educational Conference. 200; 1-11.
2. Green J, Liem GAD, Martin AJ, Colmar S, Marsh HW, McInerney D. Academic motivation, self-concept, engagement, and performance in high school: Key processes from a longitudinal perspective. Journal of Adolescence. 2012;35(5):1111-22.
3. Hosseini MHM. Academic motivation in paramedical students of Qom University of Medical Sciences: A four-year follow-up. Research in Medical Education. 2024:16 (3); 51-8
4. Rezaei F, Sedaghat A, Mazidimoradi A, Khezri R, Shahabinia Z, Salehiniya H. Studying the status of academic self-efficacy and its relationship with research self-efficacy in students of Jahrom University of Medical Sciences, 2024. Journal of Medical Education and Development. 2025;20(1):1105-17.
5. Sarhadi M, Mazloom S, Soltani Nejad S, Arbozia M. The academic motivation and related factors in students of zahedan school of nursing and midwifery. Horizon of Medical Education Development. 2022;13(4):84-71. 71 (in Persian)
6. Bakhshandeh BM, Hakim A, Azimi N, Latifi S, Ghalvandi H. Nursing students viewpoints about educational motivation and its related factors in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. 2015; 7(1):35-44 (in Persian)
7. Dogan U. Student engagement, academic self-efficacy, and academic motivation as predictors of academic performance. The Anthropologist. 2015;20(3):553-61.
8. Weisani M., Lavasani M. G., & Ejei J. The effect of achievement goals on statistic anxiety through academic motivation and statistic learning. Journal of Psychology, 2012, 16(2), 142–60.
9. Yilmaz E, Sahin M, Turgut M. Variables affecting student motivation based on academic publications. Journal of Education and Practice. 2017;8(12):112-20.
10. Torre D, German D, Daley B, Taylor D. Concept mapping: An aid to teaching and learning: AMEE Guide No. 157. Medical Teacher. 2023;45(5):455-63.
11. Lin C, Han C, Huang Y, Chen L, Su C-C. Effectiveness of the use of concept maps and simulated cases as a teaching-learning strategy in enhancing the learning confidence of baccalaureate nursing students: A qualitative approach. Nurse Education Today. 2022;115:105418
12. Mohammadi F, Momennasab M, Rostambeygi P, Ghaderi S, Mousazadeh S. The effect of education through conceptual mapping on critical thinking of nursing students. Journal of the Pakistan Medical Association. 2019;69(8):1094-8.
13. Maryam A, Mohammadreza D, Abdolhussein S, Ghobad R, Javad K. Effect of concept mapping education on critical thinking skills of medical students: a quasi-experimental study. Ethiopian Journal of Health Sciences. 2021;31(2): 409-18
14. Abbasi M, Kolbadinezhad N, Beyk MM. The effect of concept map training on the process of study in nursing students. 2024;5(4): 64-71 (in Persian)

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

15. Mina K. The effect of concept map model on critical thinking and academic achievement of medical education students. Education Strategies in Medical Sciences. 2021;14(3):112-9. (in Persian)
16. Maryam A, Mohammadreza D, Abdolhussein S, Ghobad R, Javad K. Effect of concept mapping education on critical thinking skills of medical students: A quasi-experimental study. Ethiopian Journal of Health Sciences. 2021;31(2):409-18.
17. Abdi A, Seyyed Mazhari M. The impact of basic life support teaching program using concept mapping method on meaningful learning in nursing students of AJA. Military Caring Sciences. 2016;3(4):233-41.
18. Salmani N, Kh D, Salimi T, Bagheri I. Effect of software designed by computer conceptual map method in mobile environment on learning level of nursing students. Education Strategies in Medical Sciences. 2015;8(5):275-80.
19. Ramezani A, Hedayati S, Faraji A, Khamsayei M, HeydariMaker M. The study of academic motivation and its related factors arrange students of Zabol University of Medical Sciences in 2009. International Journal of Basic Sciences in Medicine. 2010;2(3):11-9.
20. Kumpas-Lenk K, Eisenschmidt E, Veispak A. Does the design of learning outcomes matter from students' perspective? Studies in Educational Evaluation. 2018;59:179-86.
21. Sánchez J, Andreu-Vázquez C, Lesmes M, García-Lecea M, Rodríguez-Martín I, Tutor AS, et al. Quantitative and qualitative evaluation of a learning model based on workstation activities. Plos one. 2020;15(8): 0236940.
22. Siqueira MAM, Gonçalves JP, Mendonça VS, Kobayasi R, Arantes-Costa FM, Tempski PZ, et al. Relationship between metacognitive awareness and motivation to learn in medical students. BMC Medical Education. 2020;20(1):393.
23. Wu CH, Liu CH, Huang YM. The exploration of continuous learning intention in STEAM education through attitude, motivation, and cognitive load. International Journal of STEM Education. 2022;9(1):35.
24. Cortázar C, Nussbaum M, Harcha J, Alvares D, López F, Goñi J, et al. Promoting critical thinking in an online, project-based course. Computers in Human Behavior. 2021;119:106705.
25. Sarhadi M, Abdolahyar A, Razban F, Mazloom S. Investigating the relationship between the dimensions of academic motivation and academic achievement in students of Zahedan school of nursing and midwifery. Medical Education Journal/Āmūzish-i Pizishkī. 2022;10(1):45.
26. Barouji PR, Haji J, Mohammadimehr M. Identification of effective factors on academic performance of talented students in Iranian universities: A meta-synthesis study. Research in Medical Education. 2025:17 (1); 55-70 (in Persian)
27. Moulavi P, Rostami K, Mohammadnia H, Rasoulzadeh B, Fadaei NA. Evaluation of the factors responsible for the reduction of educational motive of students in Ardebil University of Medical Sciences. Scientific. Journal of the Medical System Organization of the Islamic Republic of Iran. 2007; 25(1): 53-8 (in Persian)
28. Sawair FA, Baqain ZH, Al Omari IK, Wahab FK, Rajab LD. Effect of gender on performance of undergraduate dental students at the University of Jordan, Amman. Journal of Dental Education. 2009;73(11):1313-9.
29. Sadeghi MF. The study of individual and environmental factors affecting achievement of ardabil medical students. Jornal of Health and Care. 2013;15(3):1
30. Ghasemi Roshanavand F, Abtahi Ayuri S, Atarodi A, Mohammadzadeh A, Keshtkar Dastni M, Nazemi S, et al. The survey of educational status and some related factors in students of paramedical faculty of Gonabad University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2022;14(2):21-8.
31. Ghodoosi M, Mirsaeedi F, Koosha H. Predicting and analyzing the performance of students through data mining techniques to improve academic performance. Technology of Education Journal. 2020;14(4):821-34.
32. Cheraghi Z, Nedjat S, Pasalar P, Baygi V, Sadat Ahmadi N. The ideal status and expectations of the gifted and talented students: a qualitative study. Journal of Qualitative Research in Health Sciences. 2018;7(4):395-406.
33. Mirzayikhah M, Abdollahpour A, Veshkouyi H. Influencing factors of educational underachievement among talented students of Semnan University of Medical Sciences. DSME. 2022;9(1):36-44.
34. Aliakbarzadeh AZ, Salmani S, Farghadani Z. The relationship between clinical education status and academic motivation in students of Qom University of Medical Sciences. Research in medical education. 2020;11(4). 1-12

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]

Relationship between Academic Motivation and Bloom's Cognitive Stages among Public Health and School Health Students at Kerman University of Medical Sciences: A Cross-Sectional Study

Received: 12 Dec 2025 Accepted: 2 Feb 2025

Maryam Saber[1], Ehsan Movahed[2 3], Somayeh Alizadeh[1]*

1. Assistant Professor of Health Education and Health Promotion, Department of Health Education and Health Promotion, School of Public Health, Social Determinants of Health Research Center, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran 2. Associate Professor of Health Education and Health Promotion, Department of Public Health, School of Public Health, Jiroft University of Medical Sciences, Jiroft, Iran 3. Associate Professor of Health Education and Health Promotion, Social Determinants of Health Research Center, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

Abstract

Introduction: Academic motivation is a key determinant of learning and academic achievement, with the potential to influence the attainment of educational objectives across various levels of Bloom's cognitive domain. Despite its significance, limited evidence exists regarding the association between academic motivation and Bloom's cognitive stages among medical sciences students. This study was conducted with the aim of determining the status of academic motivation and its relationship with Bloom's cognitive stages among public health and school health students at Kerman University of Medical Sciences.

Methods: This descriptive-analytical cross-sectional study was conducted in 2025 on 62 undergraduate students majoring in public health and school health. Participants were selected through multi-stage random sampling. Data were collected using the standardized McInerney Academic Motivation Questionnaire and a researcher-developed questionnaire based on Bloom's cognitive domain. Data analysis was performed using SPSS version 27, employing appropriate statistical tests.

Results: The mean academic motivation score of students was at a favorable level. A significant positive correlation was observed between academic motivation and all levels of Bloom's cognitive domain ($p<0.001$). No statistically significant relationship was found between academic motivation and variables such as age, gender, or academic semester ($p>0.05$).

Conclusion: Academic motivation is significantly and positively associated with various levels of Bloom's cognitive domain. Implementing educational strategies aligned with Bloom's cognitive taxonomy may effectively enhance both learning outcomes and academic motivation among students. Further longitudinal and interventional studies across other medical sciences disciplines are recommended to corroborate these findings.

Keywords: Academic Motivation, Bloom's Cognitive Domain, Students, Medical Sciences

***Corresponding Author:** Assistant Professor of Health Education and Health Promotion, Department of Health Education and Health Promotion, School of Public Health, Social Determinants of Health Research Center, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
E-mail: s_alizade@kmu.ac.ir **Tel:** +98-03431325000 **Fax:** -

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-24]